

زبان‌شناسی گویش‌های ایرانی

سال ۵، شماره ۱ (بهار و تابستان ۱۳۹۹) شماره صفحات: ۸۳ - ۱۰۵

دوگان‌سازی در زبان لاری

لیلا دیانت *

۱- دکتری زبان‌شناسی همگانی، مدرس مجتمع آموزش عالی لارستان

چکیده

دوگان‌سازی یکی از موضوعات مهم در مطالعات زبانی در زبان‌های مختلف است. دوگان‌سازی نوعی فرایند ساخت واژه است که تمام یا بخشی از پایه نسخه‌برداری می‌شود و برای نشان دادن مفاهیمی از جمله توزیع، جمع، تکرار، فعالیت، افزایش اندازه، شدت مضاعف، تداوم، تصغیر یا تضعیف به کار می‌رود. پژوهش حاضر با هدف شناسایی انواع فرایند دوگان‌سازی در زبان لاری، ارائه طبقه‌بندی از انواع آن و تحلیل این فرایند بر اساس رویکرد واجی صورت گرفته است. زبان لاری، شاخه‌ای از زبان‌های ایرانی جنوب غربی است که در اطلس زبان‌های در خطر یونسکو به عنوان یکی از زبان‌های در خطر معرفی شده است. ۱۱۴ داده در این زبان به روش میدانی و بر اساس شم زبانی نویسنده به عنوان گویشور بومی گردآوری شده‌اند و بر اساس روش توصیفی-تحلیلی مورد بررسی قرار گرفته‌اند. نتایج پژوهش نشان می‌دهند که در این زبان دو نوع فرایند دوگان‌سازی کامل و ناقص وجود دارد که بر اساس رویکرد واجی قابل توجیه است.

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۷ مهرماه ۹۸
پذیرش: ۲ اسفندماه ۹۸

واژه‌های کلیدی:

دوگان‌سازی کامل
دوگان‌سازی ناقص
زبان لاری
رویکرد واجی

رتال جامع علوم انسانی
۱. مقدمه

در هر زبانی برای ساخت واژه، روش‌ها و فرایندهایی وجود دارد که دوگان‌سازی^۱ یکی از رایج‌ترین این فرایندها است (هسپلمات^۲؛ ۲۰۰۲: ۲۴). دوگان‌سازی نوعی فرایند ساخت واژه است

* ایمیل نویسنده مسئول: l.dianat@yahoo.com

1. reduplication
2. M. Haspelmath

که در آن تمام یا قسمتی از یک پایه (زنجیره^۱، هجا^۲، تکواژ^۳) در سمت راست یا چپ کلمه و گاهی در وسط کلمه نسخه‌برداری می‌شود. این فرایند اغلب بیانگر فراوانی و یا افزایش در اندازه، بسامد یا شدت است و گاهی با تکرار رخداد یا عمل همراه است. شقاقی (۱۳۷۹: ۵۲۵ و ۱۳۸۶: ۹۹) معتقد است که فرایند دوگان‌سازی مفاهیمی چون شدت، تأکید، انبوهی و بی‌شماری یا جنس و قسم را به پایه می‌افزاید. همچنین از دوگان‌سازی برای تأثیر بیانی و یا زیبایی‌شناختی نیز استفاده می‌شود. دوگان‌سازی به زبان غنا می‌بخشد و به همین دلیل این فرایند در زبان بازتابی از غنای فرهنگی، فکری و زبانی است.

علی‌رغم این‌که دوگان‌سازی در بسیاری از زبان‌ها وجود دارد، اما سطح زیبایی‌زبانی آن متفاوت است. به دلیل تنوع در صورت و معنی، دوگان‌سازی یکی از موضوعات جالب در تحقیقات زبان‌شناسی است و درباره آن در زبان‌های مختلف و در چارچوب نظریات مختلف مطالعاتی صورت گرفته‌اند. در زبان فارسی، علاوه بر واژه دوگان‌سازی (زاهدی، ۱۳۸۶ و رحیمیان، ۱۳۸۹) از واژه اتباع (طباطبائی، ۱۳۸۴) و از واژه تکرار (کلباسی، ۱۳۷۱؛ مشیری، ۱۳۷۹؛ شقاقی، ۱۳۷۹؛ ذاکری، ۱۳۸۱؛ راسخ‌مهند، ۱۳۸۸) برای توصیف این فرایند استفاده شده است. کلباسی (۱۳۷۱) دوگان‌سازی کامل را «اتباع» و دوگان‌سازی ناقص را «مکرر» نامیده و به تحلیل آن‌ها پرداخته است.

زبان لاری همانند سایر زبان‌ها و گویش‌های ایرانی گنجینه‌ای از واژه‌های متنوع و منبع اصلی مطالعات زبان‌شناختی، جامعه‌شناختی و تاریخی است. این زبان، شاخه‌ای از زبان‌های ایرانی جنوب غربی است که اطلس زبان‌های در خطر یونسکو^۴، آن را به عنوان یکی از زبان‌های در خطر معرفی کرده است. این پژوهش به دنبال پاسخی به این پرسش‌ها در زبان لاری است که فرایند دوگان‌سازی در زبان لاری چگونه است؟ چند نوع فرایند دوگان‌سازی در لاری وجود دارد؟ آیا می‌توان این فرایند را در لاری براساس رویکرد واجی تحلیل کرد؟

1. segment
2. syllable
3. morpheme
4. www.unesco.org/culture/languages-atlas/

۲. پیشینه پژوهش

زبان لاری شاخه‌ای از زبان پهلوی است که در محدوده زبان‌های ایرانی جنوب غربی قرار دارد. وثوقی (۱۳۸۰: ۳۹) معتقد است که علاوه بر شهرستان لارستان در جنوب استان فارس، بخش‌های دیگر این استان از جمله خنج، گراش، قسمت‌هایی از لامرد از جمله اشکنان، اسیر، آهل و مناطق وسیعی از استان هرمزگان (بخشی از بندرعباس، تمامی بندر لنگه، بستک، فرامرزان) و حتی طبق گفته خنجی (۱۳۸۸: ۱۵) این زبان در قسمت‌هایی از امارات متحده عربی از جمله قطر، بحرین، کویت و عمان گویشور دارد. اگر زبان لاری را که مردم شهر لار (بخش مرکزی شهرستان لارستان) صحبت می‌کنند، به عنوان زبان معیار در نظر بگیریم، این زبان بر اساس پژوهش‌های سلامی (۱۳۸۳) متشکل از ۲۱ گویش از جمله گویش اوزی، خنجی، گراشی، اشکنانی، فداغی، اسیری، بستکی، اهلی، بنارویی، فیشوری و... است.

زبان لاری هم‌چون سایر زبان‌ها و گویش‌های ایرانی منبع بسیار مهمی در پژوهش‌های تاریخی، اجتماعی و به ویژه زبان‌شناسی است. بدیهی است که عدم توجه کافی به این زبان، به معنای از دست دادن بخش مهمی از منابع و از همه مهم‌تر از دست دادن هویت قومی و محلی است. به همین دلیل ضرورت ثبت علمی و مطالعات زبان‌شناسی این زبان بیش از پیش اهمیت پیدا می‌کند. پژوهشگران داخلی و خارجی از دیرباز درباره زبان لاری تحقیقاتی کرده‌اند. هر یک از این پژوهش‌ها گوشه‌ای از این زبان را مورد مطالعه قرار داده است؛ با این وجود پژوهشی در زمینه فرآیند دوگان‌سازی بر اساس رویکرد نسخه‌برداری واجی در این زبان صورت نگرفته است. در زبان فارسی و سایر زبان‌ها و گویش‌های ایرانی در خصوص این فرایند، مطالعاتی صورت گرفته‌اند. فیاضی (۱۳۹۲) به بررسی ساخت هجایی این فرآیند در گویش گیلکی پرداخته است. یافته‌های او نشان می‌دهند که واژه‌های تک هجایی، دو هجایی، سه هجایی و حتی چهار هجایی در ساخت این فرآیند وجود دارند که واژه‌های دو هجایی از بسامد بالاتری برخوردار هستند. راسخ مهند و محمدی‌راد (۱۳۹۲) با استفاده از دیدگاه موراوچیک^۱ (۱۹۷۸) ویژگی‌های صوری و معنایی این فرایند در کردی سورانی را با فارسی مقایسه کرده‌اند. نتایج نشان می‌دهند که این فرایند از حیث ویژگی‌های صرفی در دو زبان یکسان است؛ اما از حیث ساخت آوایی متفاوت

1. E. Moravcsik

است. همچنین از حیث ویژگی‌های معنایی، بسامد مفهوم افزایش کمیت در هر دو زبان بیش‌تر است. دبیرمقدم و ملکی (۱۳۹۵) به تحلیل صوری و معنایی این فرایند در زبان فارسی پرداخته‌اند. نتایج مطالعه آن‌ها نشان می‌دهند که در برخی از واژه‌های مکرر، معنایی مجازی ایجاد می‌شود که کاملاً متفاوت با معنای عناصر تکرارشونده و مغایر با دیدگاه اینکلاس^۱ و زول^۲ (۲۰۰۵) است. رضی‌نژاد و الله‌یاری (۱۳۹۵) به بررسی این فرآیند در زبان کردی (گویش اردلانی) بر اساس نظریهٔ بهینگی پرداخته‌اند. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهند که تحلیل انواع این فرایند، محدودیت‌های خاص خود را در ساخت واژگانی می‌طلبد تا به برون‌داد بهینه برسد. شیخ‌سنگ تجن (۱۳۹۶) این فرآیند را بر اساس نظر کافمن^۳ (۲۰۰۵) در گویش تالشی مورد مطالعه قرار داده است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهند که در این گویش، ساخت هجایی CVC در کلمات تک هجایی، ساخت هجایی CV-CV و نیز CV-CVC در کلمات دو هجایی از بالاترین بسامد برخوردار هستند.

در پژوهش‌های انجام‌شده در زمینهٔ دوگان‌سازی در فارسی و سایر زبان‌ها و گویش‌های ایرانی بیش‌تر به مشخصه‌های صوری و معنایی این فرایند پرداخته شده است و تحلیل این فرایند بر اساس رویکرد نسخه‌برداری واجی کم‌تر مورد توجه پژوهشگران بوده است. اما هدف اصلی این پژوهش تحلیل فرایند دوگان‌سازی در زبان لاری بر اساس این رویکرد واجی است که همین موضوع اهمیت تحقیق را دوچندان می‌کند.

۳. چارچوب نظری و روش‌شناختی

در ارتباط با فرایند دوگان‌سازی دو رویکرد وجود دارد: رویکرد نسخه‌برداری واجی^۴ و رویکرد نسخه‌برداری مشخصه‌های صرفی-معنایی^۵ (تکرار صرفی). بر اساس رویکرد اول دوگان‌سازی فرایندی واجی است که طی آن یک سازهٔ زبانی در قالب پایه نسخه‌برداری می‌شود. اما رویکرد

1. S. Inkelas
2. C. Zoll
3. C. Kauffman
4. Phonological coping
5. Morpho-semantic reduplication (MS)

دوم، رویکردی صرفی است که بر اساس آن زمانی که صرف دو بار به یک سازهٔ زبانی مشخص با ویژگی‌های معنایی معین نیازمند باشد، دوگان‌سازی صورت می‌گیرد. در این پژوهش به فرایند دوگان‌سازی بر اساس رویکرد اول پرداخته می‌شود.

در فرایند دوگان‌سازی تمام یا بخشی از پایه نسخه‌برداری می‌شود. بر همین اساس در زبان‌های گوناگون دوگان‌سازی کامل و ناقص پیشوندی، پسوندی و میان‌وندی وجود دارد که شکل سازهٔ نسخه‌برداری شده^۱ برگرفته از شکل پایه است (اسپنسر^۲، ۱۹۹۱: ۱۳). این فرایند، فرایندی کاملاً طبیعی است که برای نشان دادن مفاهیمی از جمله توزیع، جمع، تکرار، فعالیت، افزایش اندازه، شدت مضاعف، تداوم، تصغیر یا تضعیف به کار می‌رود (سپیر^۳، ۱۹۲۱: ۷۶).

به عنوان نمونه در زبان کردی:

1. Bra کم کم bra bra

2. Reza خرت و پرت reza peza خرده وسایل

(برگرفته از راسخ‌مهند و محمدی‌راد، ۱۳۹۲)

مثال (۱) نمونه‌ای از دوگان‌سازی کامل^۴ است که مفهوم کاهش را نشان می‌دهد و مثال (۲) موردی از دوگان‌سازی ناقص^۵ پسوندی است که بیان‌کنندهٔ افزایش کمیت است.

در زبان والپیری^۶ دوگان‌سازی در بسیاری از اسم‌ها بیانگر مفهوم جمع است؛ مانند مثال‌های (۳) و (۴).

3. Kurdu بچه‌ها kurdu kurdu بچه

4. Kamina دختران kamina kamina دختران

(برگرفته از کاتامبا^۷ و استونهام^۸، ۲۰۰۶)

1. Reduplicant
2. A. Spencer
3. E. Sapir
4. Total reduplication
5. Partial reduplication
6. Valpiri
7. F. Katamba
8. J. Stonham

به طور سنتی، رویکرد تکواژبنیاد برای توصیف فرایند ساخت واژه‌هایی که در آن تکواژها به طور متوالی پشت سر هم قرار گرفته‌اند، نظریه‌ای کاربردی است؛ اما این نظریه برای توصیف فرایندهای واژه‌سازی غیرخطی^۱ که گاهی با میان‌وندافزایی یا تغییر درون ریشه همراه است، مانند توصیف برخی زبان‌ها مانند زبان عربی و یا توصیف فرایند دوگان‌سازی مناسب نیست. از این رو مک‌کارتی^۲ (۱۹۸۱، ۱۹۷۹) صرف قالبی^۳ را بنا گذاشت. مک‌کارتی (۱۹۸۱) و مارانتز^۴ (۱۹۸۲) الگوی صرف قالبی را برای تحلیل فرایند دوگان‌سازی در عربی بسط داده‌اند. تحقیقات آن‌ها را پژوهشگران دیگری از جمله برسلو^۵ و مک‌کارتی (۱۹۸۳) دنبال کردند.

به لحاظ آوایی، دوگان‌سازی به عنوان زنجیره دوگان‌سازی شده (توالی واکه یا همخوان) و یا واحدهای زبرزنجیری دوگان‌سازی شده (هجا یا مورا) است. برسلو و مک‌کارتی (۱۹۸۳: ۲۵) معتقدند که دوگان‌سازی نمونه‌ای از وندافزایی است که در آن ونداها از نظر واجی نامشخص هستند و حالت آوایی کامل خود را از طریق نسخه‌برداری از زنجیره‌های مجاور کسب می‌کنند. در دوگان‌سازی نسخه‌برداری از پایه در قالب تکواژی^۶ صورت می‌گیرد و این سازه نسخه‌برداری شده به شکل اسکلت همخوان-واکه (CV) به پایه افزوده می‌شود.

در الگوی صرف قالبی در دوگان‌سازی معمولاً دو لایه اصلی در نظر گرفته می‌شوند: لایه زنجیره‌ای^۷، لایه اسکلتی^۸ یا لایه همخوان-واکه (CV). نقش هر واحد واکه‌ای در لایه زنجیره‌ای، با مرتبط‌شدن به یک جایگاه واکه‌ای در لایه اسکلتی و نقش هر همخوان با ارتباط به یک جایگاه همخوان در همین لایه آغاز می‌شود. خطوط رابط که نشان‌دهنده ارتباط است، همخوان و واکه در لایه اسکلتی را به لایه زنجیره‌ای مرتبط می‌کنند. هرگاه جایگاه همخوان در لایه اسکلتی بیش تر از زنجیره همخوان در لایه زنجیره‌ای باشد، تشدید همخوانی درست می‌شود. البته به شرطی که یک همخوان همزمان با دو جایگاه همخوانی در لایه اسکلتی مرتبط باشد. همچنین واکه‌های

1. non- concatenative
2. J. McCarthy
3. Tempelatic morphology
4. A. Marantz
5. E. Broselow
6. Morpheme template
7. Segmental tier
8. Skeletal tier (or CV- tier)

بلند نیز همزمان با دو جایگاه در لایه اسکلتی مرتبط می‌شوند. مارانتز (۱۹۸۲) اصول نگاشتی و یا به عبارتی شیوه ارتباط عناصر در لایه‌ها در دوگان‌سازی را پیشنهاد کرد و سپس برسلو و مک کارتی (۱۹۸۳) مدل اصلاح‌شده از این اصول را ارائه کردند که به این ترتیب هستند:

۱. معرفی وند (پیشوند، میان‌وند، پسوند)
 ۲. ایجاد یک نسخه فاقد ارتباط با لایه زنجیره‌ای از پایه
 ۳. وصل کردن واژه‌ها در لایه زنجیره‌ای با جایگاه واژه در لایه اسکلتی و همخوان‌ها در لایه زنجیره‌ای با جایگاه همخوان در لایه اسکلتی از طریق خطوط ارتباطی. فرایند ایجاد ارتباط در پیشوند از چپ به راست و در پسوند از راست به چپ است.
 ۴. در نهایت حذف تمام عناصر واجی و جایگاه‌های اضافی غیرمرتبط.
- بر اساس این اصول نگاشتی، برسلو و مک‌کارتی (۱۹۸۳) معتقدند که فرایند دوگان‌سازی در زبان‌های مختلف حتی در زبان‌هایی قابل توجه است که دوگان‌سازی با نسخه‌برداری از بخش‌هایی همراه است که نه تکواژ هستند و نه هجا. در این پژوهش به تحلیل فرایند دوگان‌سازی در لاری بر اساس این رویکرد واجی پرداخته می‌شود.

۳-۱. روش پژوهش

در این پژوهش، پیکره داده‌ها به روش میدانی جمع‌آوری شده است. به این صورت که داده‌ها از گفتار روزمره گویشوران زبان لاری گردآوری شده‌اند و انجام این کار حدود یک‌سال به طول انجامید. همچنین ششم زبانی نویسنده به عنوان گویشور بومی یکی دیگر از منابع گردآوری داده‌های موردنیاز پژوهش بوده است. روش انجام این پژوهش توصیفی-تحلیلی است و تحلیل داده‌ها نیز براساس رویکرد نسخه‌برداری واجی (رویکرد اولی که در قسمت چارچوب نظری توصیف شده است) صورت می‌گیرد.

۴. تحلیل داده‌ها

دوگان‌سازی نوعی فرایند ساخت واژه است که در آن تمام پایه یا قسمتی از آن نسخه‌برداری می‌شود. دوگان‌سازی، به لحاظ آوایی، به عنوان توالی همخوان-واژه است و به لحاظ ساخت

واژی، نسخه‌برداری یک سازه زبانی است. به همین دلیل، دوگان‌سازی از آن جایی که فرایندی واژ-واجی است، به لحاظ نظری نیز مورد توجه بسیاری از پژوهشگران زبانی در زبان‌های مختلف است. در این بخش به انواع دوگان‌سازی در زبان لاری پرداخته می‌شود.

۴-۱. دوگان‌سازی کامل

فرآیند دوگان‌سازی کامل، فرآیندی واژ-واجی است که در آن تمام پایه نسخه‌برداری می‌شود (کاتامبا و استونهام، ۲۰۰۶: ۱۸۲) و گاهی با افزودن یک تکواژ دستوری بین پایه و سازه نسخه‌برداری شده و یا در انتهای سازه نسخه‌برداری شده، همراه است.

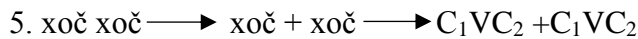
پایه ساخت دوگان‌سازی کامل در لاری، مقوله‌های واژگانی اسم، صفت، قید و نام‌آوا هستند. در برخی موارد معنا و مقوله واژه حاصل از این فرایند متفاوت از معنا و مقوله پایه است و حتی در مواردی معنای واژه حاصل، ربطی به معنای پایه ندارد و معنای کاملاً جدیدی ایجاد می‌شود. به عنوان مثال، واژه /pül pül/ که برای توصیف قطعات خیلی ریز اشیای شکسته شده به کار می‌رود، از مقوله صفت است؛ اما پایه این ساخت از مقوله اسم /pül/ به معنی پول می‌باشد.

در دوگان‌سازی با پایه نام‌آوا، هم پایه و هم سازه نسخه‌برداری شده به تنهایی فاقد معنی هستند ولی در مجاورت همدیگر یکی از مفاهیم این فرایند از قبیل شدت، انبوهی، فراوانی و غیره را منتقل می‌کنند؛ مانند /kalang kolong/ که هر دو سازه بدون معنی هستند، اما کل ترکیب معنادار است و به معنای سر و صدای شدید است؛ اما راسخ‌مهند و محمدی‌راد (۱۳۹۲) به دلیل این که بخش‌های نام‌آواها بی‌معنی هستند، معتقدند که نام آواها جزئی از فرایند دوگان‌سازی محسوب نمی‌شوند.

دوگان‌سازی کامل در این زبان به دو صورت دوگان‌سازی کامل افزوده و کامل نالافزوده (میانی و پایانی) وجود دارد. بر اساس رویکرد واجی، این نوع دوگان‌سازی از نوع دوگان‌سازی‌های ساده است و چالش نظری زیادی را نمی‌طلبد؛ زیرا این نوع دوگان‌سازی با نسخه‌برداری کامل پایه همراه است.

۴-۱. دوگان‌سازی کامل نافزوده: نسخه‌برداری کامل از پایه موجب ساخت

دوگان‌سازی کامل نافزوده می‌شود. در این نوع فرایند هیچ تکواژ دستوری در میان پایه و سازه نسخه‌برداری شده و یا در انتهای ساخت سازه نسخه‌برداری شده وجود ندارد؛ به عنوان مثال در لاری ساخت آوایی واژه /xoč xoč/ به معنی تکان خوردن به صورت (۵) است.

بر اساس صرف قالبی، در دوگان‌سازی نمود زیر ساختی یا پایه /xoč/ به صورت قالب CVC است که با خطوط ارتباطی دو لایه به هم مرتبط هستند. در این نوع فرایند، ابتدا پایه به طور کامل نسخه‌برداری می‌شود. سپس ارتباط یک به یک بین همخوان‌ها و واکه‌های سازه نسخه‌برداری شده با جایگاه همخوان-واکه در لایه اسکلتی برقرار می‌شود که این فرایند در (۶) نشان داده شده است. خطوط ممتد نشان‌دهنده ارتباط از پیش است؛ اما خطوط نقطه‌چین نشانگر برقراری ارتباط جدید می‌باشد.

6.

مثال‌هایی از این نوع دوگان‌سازی در لاری در جدول (۱) آورده شده‌اند.

جدول (۱) مثال‌هایی از دوگان‌سازی کامل نافزوده در لاری

معنی فارسی دوگان‌سازی‌ها	دوگان‌سازی در لاری	
تکان خوردن	/xoč xoč/ خَچْ خَچْ	۱
بی‌قرار	/xot xot/ خَتْ خَتْ	۲
ریز ریز (در مورد قطعه‌قطعه شدن اشیا)	/pül pül/ پول پول	۳
صدای دهان	/pak pak/ پک پک	۴

معنی فارسی دوگان‌سازی‌ها	دوگان‌سازی در لاری	
بهبان‌گیری	/sok sok/ سَک سَک	۵
گریه ملایم، آه و ناله	/vi:k vi:k/ ویک ویک	۶
گریه نوزاد	/veng veng/ وِنگ وِنگ	۷
غرزدن	/morong morong/ مَرَنگ مَرَنگ	۸
جهیدن	/mot mot/ مَت مَت	۹
اردک‌وار راه‌رفتن	/ga:paw ga:paw/ گَپو گَپو	۱۰
قاچ‌قاچ	/kappa kappa/ کَپ کَپ	۱۱
ریز ریز (در مورد تکه‌های پارچه)	/teriš teriš/ تَریش تَریش	۱۲
ذقی ذقی کردن	/vak vak/ وک وک	۱۳
همهمه	/val val/ وُل وُل	۱۴
حرکت در هم حشرات ریز	/vor vor/ وُر وُر	۱۵
خیلی ترد و نرم	/bada bada/ بَد بَد	۱۶
سو سو، روشن و خاموش شدن	/belek belek/ بِلک بِلک	۱۷
معاشرت با افراد سرشناس، جاه و جلال	/boraw boraw/ بُرو بُرو	۱۸
صدای چوشش آب از منفذی	/boloq boloq/ بُلُق بُلُق	۱۹
سطح ناهموار	/borra borra/ بُر بُر	۲۰
چکه‌چکه	/čak čak/ چَک چَک	۲۱
لذت‌بردن و به عیش و نوش پرداختن	/čar čar/ چَر چَر	۲۲
التماس فراوان	/jer jer/ چَر چَر	۲۳
احساس لرزش در بدن از سرما	/dedek dedek/ دِدک دِدک	۲۴
اشک‌ریزان	/dobor dobor/ دُبَر دُبَر	۲۵
خمیده راه‌رفتن	/dokaw dokaw/ دَکو دَکو	۲۶
جرعه‌جرعه	/forč forč/ فُرچ فُرچ	۲۷
قاچ‌قاچ	/gol gol/ گُل گُل	۲۸
صدای اصطکاک	/kerič kerič/ کَریچ کَریچ	۲۹
خنده‌های بی‌جا و ممتد	/ker ker/ کَر کَر	۳۰
غر و لند	/kor kor/ کُر کُر	۳۱
بازی لی لی	/kolü kolü/ کَلوو کَلوو	۳۲
صدای راندن گله به جلو	/korri korri/ کَری کَری	۳۳
صدای جویدن چیزهای خشک یا سفت	/koru korüč/ کُرُوچ کُرُوچ	۳۴
ماما	/lā: lā:/ لآ لآ	۳۵
تکه‌تکه‌های بزرگ از چیزی	/lokka lokka/ لَک لَک	۳۶
حرص‌زدن - بی‌قرار چیزی بودن	/lo: lo:/ ل ل	۳۷
آب قندی که به نوزاد می‌دهند	/nā: nā:/ نآ نآ	۳۸
آدامس	/nay nay/ نَی نَی	۳۹

معنی فارسی دوگان‌سازی‌ها	دوگان‌سازی در لاری	
به موقع غذا نخوردن	/parü parü/ پروو پروو	۴۰
پودر شدن	/paš paš/ پش پش	۴۱
صدای کمان حلاجی پنبه	/peng peng/ پنگ پنگ	۴۲
پاره پاره	/ši:l ši:l/ شیل شیل	۴۳
باران ملایم و کم	/si:m si:m/ سیم سیم	۴۴
وسواس همراه با دلشوره	/nek nek/ نک نک	۴۵
بی‌تابی و التماس	/pal pal/ پل پل	۴۶
پراز سوراخ	/kot kot/ کت کت	۴۷

۴-۱-۲. دوگان‌سازی کامل افزوده: در فرآیند دوگان‌سازی کامل افزوده، سازه

نسخه‌برداری شده از پایه، به تکواژ دستوری (آزاد یا وابسته) از پیش مرتبط شده به پایه افزوده می‌شود. با توجه به جایگاه این تکواژ دستوری، فرآیند دوگان‌سازی کامل افزوده به انواع میانی و پایانی تقسیم می‌شود.

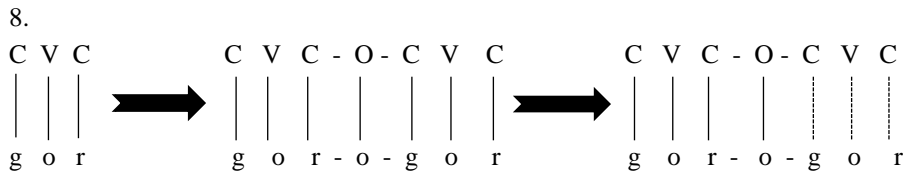
۴-۱-۲-۱. دوگان‌سازی کامل افزوده میانی: در این فرآیند یک تکواژ بین قسمت پایه

و سازه نسخه‌برداری شده قرار می‌گیرد (جدول ۲). دستورنویسان سنتی مواردی که طی آن‌ها سازه نسخه‌برداری شده به کمک تکواژ میانی /o/ به پایه افزوده می‌شود، به پیروی از دستور زبان عربی ترکیب عطفی به شمار می‌آورند؛ اما شقاقی (۱۳۶۷) با دستورنویسان سنتی اختلاف نظر دارد و این نوع ساخت را ساخت اتباعی یا دوگانه می‌نامد.

تکواژ میانی در دوگان‌سازی معمولاً نقش ارتباط‌دهنده دارد و یا به دلیل رعایت ضرورت واجی موجود در ساخت دوگان‌سازی که خاص آن زبان است، ظاهر می‌شود (اینکلاس و زول، ۲۰۰۵). این تکواژ میانی در لاری شامل /va/ و /o/ و /aw/ است. به عنوان مثال، ساخت واژه /gor o gor/ به معنی بانشاط و سریع به این صورت است که نسخه‌برداری واحد زبانی همراه با تکواژ میانی /o/ انجام می‌شود. در این مثال /o/ به عنوان تکواژ میانی بین پایه و بخش سازه نسخه‌برداری شده از پایه قرار می‌گیرد و قید /gor o gor/ از طریق این فرآیند در لاری ساخته می‌شود. ساخت آوایی این واژه به صورت (۷) است.

7. gor o gor → gor + o + gor → C₁VC₂ + O + C₁VC₂

بر اساس رویکرد واجی در این مثال پایه /gor/ در فرایند دوگان‌سازی در قالب CVC نسخه برداری می‌شود و به تکواژ میانی از پیش مرتبط متصل می‌شود.

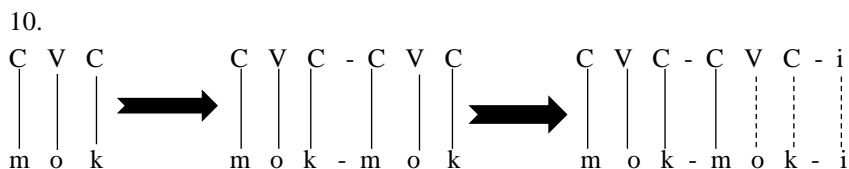
جدول (۲) مثال‌هایی از دوگان‌سازی کامل افزوده میانی در لاری

معنی فارسی دوگان‌سازی‌ها	دوگان‌سازی در لاری	
لنگه به لنگه	/pā va pā/ پا و پا	۱
تند تند	/vür aw vür/ وور او وور	۲
با نشاط و سریع	/gor o gor/ گر و گر	۳
تردید	/del va del/ دل و دل	۴
شایعه‌شدن	/kap va kap/ کپ و کپ	۵
وصلت دو خانواده با دادن و گرفتن دختر	/gaw va gaw/ گو و گو	۶

۴-۲-۲. دوگان‌سازی کامل افزوده پایانی: در این فرآیند پس از نسخه‌برداری کامل پایه، یک تکواژ پایانی پس از سازه تکرار شده قرار می‌گیرد. تکواژ پایانی در این فرایند در لاری شامل /ü/ و /i/ و /ā/ می‌باشد؛ برای نمونه، ساخت آوایی واژه /mokmoki/ به معنی شخصی نق نقو به صورت (۹) است:

9. Mokmoki \longrightarrow mok + mok + i \longrightarrow C₁VC₂ + C₁VC₂ + i

بر اساس رویکرد واجی، در ساخت واژه /mokmoki/ پس از نسخه‌برداری کامل پایه در قالب CVC و ارتباط یک به یک بین واکه و همخوان در لایه زنجیره‌ای با جایگاه همخوان-واکه در لایه اسکلتی، تکواژ /i/ در انتهای سازه نسخه‌برداری شده اضافه می‌شود.

نمونه‌هایی از این نوع دوگان‌سازی در جدول (۳) آمده است.

جدول (۳) مثال‌هایی از دوگان‌سازی کامل افزوده پایانی در لاری

دوگان‌سازی در لاری	معنی فارسی دوگان‌سازی‌ها
۱ /tap tapi/ تپ تپی	نوعی نان محلی لاری
۲ /šol šolü/ شُلشَلو	نوعی نان محلی لاری
۳ /lim limü/ لیم لیمو	خفیف، آرام آرام
۴ /tek tekü/ تک تِکو	صدای منظم عقربه‌های ساعت
۵ /ter teri/ تِر تِری	کسی که حتی به سوراخ دیوار هم می‌خندد
۶ /čāš čāšü/ چش چشو	چشم و هم‌چشمی
۷ /čaw čawvi/ چو چوی	لافزن
۸ /doz dozü/ دز دزو	یواشکی، مخفیانه
۹ /feng fengü/ فَنگ فَنگو	کسی که تودماغی صحبت می‌کند
۱۰ /fük fükü/ فووک فووکو	سوت اسباب بازی
۱۱ /gol golü/ گُل گَلو	تکه‌تکه (برش خورده)
۱۲ /kalak kalaki/ کَلک کَلکی	پراز سوراخ و منفذ
۱۳ /kel keli/ کِل کِلی	پرچین و چروک
۱۴ /mok moki/ مُک مُکی	کسی که زیاد نق می‌زند.
۱۵ /mül mülü/ موول موولو	یواش یواش کاری را انجام دادن
۱۶ /qāp qāpi/ قاپ قاپی	کفش پاشنه بلند زنانه
۱۷ /jeng jengü/ چَنگ چَنگو	جغ جغه
۱۸ /?ās ?āsā/ آس آسا	آهسته آهسته
۱۹ /?aw ?awü/ آو آوو	آبکی، رقیق

۴-۲. دوگان‌سازی ناقص

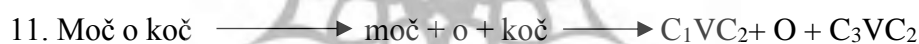
برخلاف فرایند دوگان‌سازی کامل، در این نوع فرایند تنها بخشی از پایه نسخه‌برداری می‌شود که ممکن است این سازه نسخه‌برداری شده قبل از پایه و یا بعد از آن قرار گیرد. در این نوع دوگان‌سازی ابتدا پایه نسخه‌برداری می‌شود و در مرحله بعد واکه یا همخوان و یا هر دو در سازه نسخه‌برداری شده تغییر می‌کنند و در نهایت واکه یا همخوانی که در لایه زنجیره‌ای با جایگاه همخوان-واکه در لایه اسکلتی غیرمرتبط باقی می‌ماند، حذف می‌شود.

گاهی ممکن است سازهٔ نسخه‌برداری شده از نظر معنایی تهی باشد و معنای آن متأثر از جزء دیگری باشد، مانند پرت و پلا. پلا از نظر معنایی تهی است و معنای آن متأثر از معنی پرت است (ثامنی، ۱۳۸۸: ۴۵). بخش نسخه‌برداری شده را به سبب آن که معنایی ندارد، لفظ مهمل می‌نامند (انوری و گیوی، ۱۳۷۰؛ کلباسی، ۱۳۷۱؛ نوبهار، ۱۳۷۲) و این نوع دوگان‌سازی به اتباع مهمل معروف است که بیش‌تر در زبان گفتاری رایج است. در این نوع فرایند در لاری نیز، پایه معنی‌دار است؛ اما سازهٔ نسخه‌برداری شده در سمت راست یا چپ پایه ممکن است مفهوم خاصی نداشته باشد.

بر اساس جایگاه سازهٔ نسخه‌برداری شده، دو نوع دوگان‌سازی ناقص وجود دارد: دوگان‌سازی ناقص پسوندی و دوگان‌سازی ناقص پیشوندی.

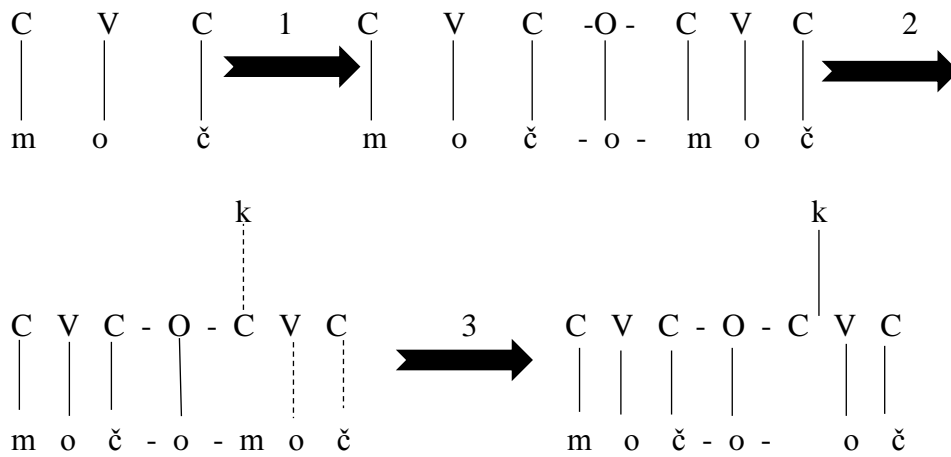
۴-۲-۱. دوگان‌سازی ناقص پسوندی. در این نوع فرایند، سازهٔ نسخه‌برداری شده به

صورت ناقص پس از پایه قرار می‌گیرد. در برخی موارد بین پایه و سازهٔ نسخه‌برداری شده نیز تکواژ میانی /o/ یا /e/ واقع شده است. این نوع فرایند با تغییر همخوان (مثال ۱۱) یا واکه (مثال ۱۳) و یا با تغییر همخوان و واکه (مثال ۱۵) در سازهٔ نسخه‌برداری شده همراه است:

در مثال (۱۱) نمود زیرساختی یا قالب پایه به صورت CVC است. در فرایند ساخت واژهٔ /moč o koč/ ابتدا پایه در قالب CVC نسخه‌برداری می‌شود و به تکواژ میانی /o/ که قبل از نسخه‌برداری، به پایه متصل بوده، اضافه می‌شود. سپس بین همخوان و واکه در لایهٔ زنجیره‌ای و جایگاه همخوان - واکه در لایهٔ اسکلتی ارتباط یک به یک برقرار می‌شود. در سازهٔ نسخه‌برداری شده، همخوان /k/ به عنوان همخوان اول با جایگاه همخوان در لایهٔ اسکلتی ارتباط یک به یک برقرار می‌کند و در نتیجه همخوان /m/ که از پایه نسخه‌برداری می‌شود، با لایهٔ اسکلتی بدون ارتباط باقی می‌ماند. بر اساس اصول نگاشتی برسلو و مک‌کارتی (۱۹۸۳) عناصر واجی غیرمرتبط باید حذف شوند. بنابراین همخوان /m/ که غیرمرتبط باقی می‌ماند، حذف می‌شود. به این صورت واژهٔ /moč o koč/ طی این فرایند دوگان‌سازی شکل می‌گیرد که این فرایند در (۱۲) نشان داده شده است.

12.

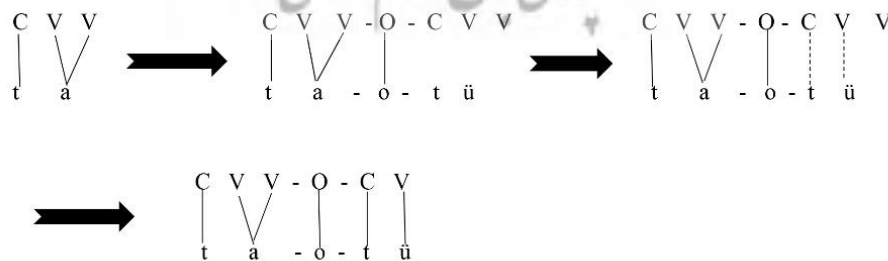

توصیف فرایند دوگان‌سازی بر اساس رویکرد واجی در مثال (۱۳) نیز همانند مثال (۱۱) است، با این تفاوت که در این مثال قالب پایه به صورت CVV است.

13. Ta: o tü → ta: + o + tü → C₁V₁+O+C₁V₂

واکه پایه در این مثال از نوع واکه کشیده است و واکه کشیده دو جایگاه واکه را در لایه اسکلتی اشغال می‌کند. در سازه نسخه‌برداری شده، به دلیل این که واکه کشیده نیست یک جایگاه را در لایه اسکلتی به خود اختصاص می‌دهد. بنابراین جایگاه واکه دوم در لایه اسکلتی بدون ارتباط با لایه زنجیره‌ای باقی می‌ماند که بر اساس اصول نگاشتی برسلو و مک‌کارتی (۱۹۸۳) جایگاه همخوان-واکه غیرمرتبط با لایه زنجیره‌ای باید حذف شوند. بنابراین جایگاه واکه دوم در لایه اسکلتی حذف می‌شود. روند این فرایند در (۱۴) آمده است.

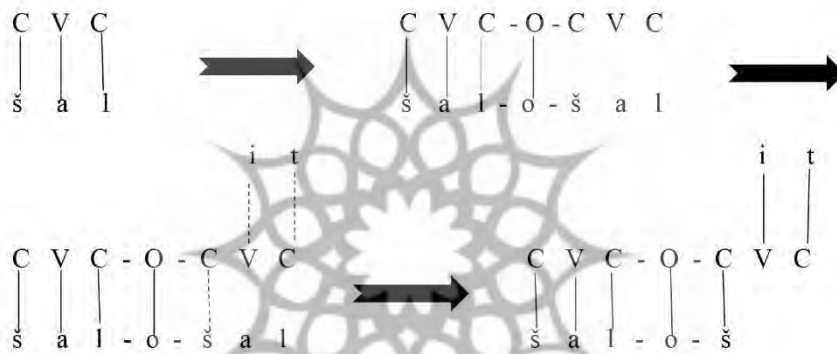
14.

15. Šal o šit → šal + o + šit → C₁V₁C₂ + O + C₁V₂C₃

در مثال (۱۵) پایه در قالب CVC نسخه‌برداری می‌شود. در سازه نسخه‌برداری شده، همخوان اول /š/ واکه /i/ و همخوان دوم /t/ با جایگاه همخوان-واکه در لایه اسکلتی ارتباط یک به یک برقرار می‌کنند. بنابراین واکه /a/ و همخوان /l/ نسخه‌برداری شده از پایه، غیرمرتبط باقی می‌مانند و طبق اصل نگاشتی برسولو و مک‌کارتی (۱۹۸۳) حذف می‌شوند. روند این فرایند براساس رویکرد واجی در (۱۶) آمده است.

16.

جدول (۴) مثال‌هایی از دوگان‌سازی ناقص پسوندی در لاری

معنی فارسی دوگان‌سازی‌ها	دوگان‌سازی در لاری	
گوشه و کنار	/konj o pelenj/ کُنج و پِلنچ	۱
استخوان	/moč o koč/ مُچ و کُچ	۲
تکه‌پارچه‌های ریز ریز شده	/ček o pek/ چِک و پِک	۳
حشرات	/xač o peč/ خَچ و پِچ	۴
بچه	/beč o keč/ بِچ و کِچ	۵
کوچک (صفت که برای انسان بکار می‌رود)	/kokol mokol/ کُکل مُکل	۶
کوچک (صفتی برای غیرانسان)	/kaydü maydü/ کیدوو میدوو	۷
اصل ماجرا	/ta: o tü/ ت و توو	۸
افلیج	/šal o ši:t/ شَل و شیت	۹
سر و صدای ظرف	/kalang kolong/ کَلنگ کُلنگ	۱۰
سر و صدای بلند	/dalam dolom/ دَلَم دُلوم	۱۱
جوش سطح بدن	/dong o borong/ دَنگ و بُرنگ	۱۲

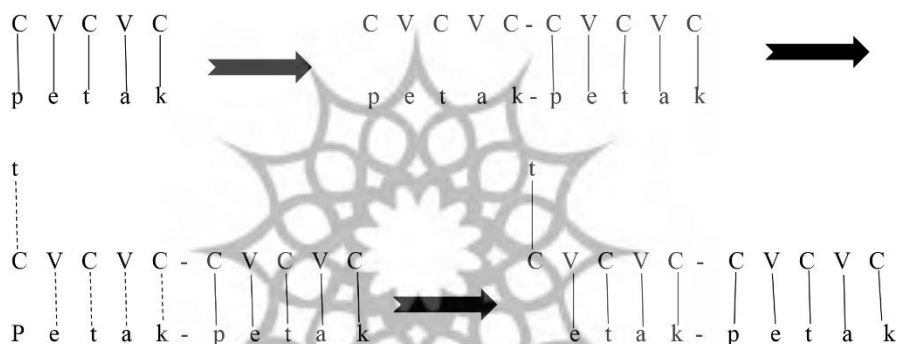
معنی فارسی دوگان‌سازی‌ها	دوگان‌سازی در لاری	
کج و معوج	/kala vala/ کَل وُل	۱۳
تکه پاره	/para pet/ پَرَ پِت	۱۴
خیس	/tal o telij/ تَل و تِلِج	۱۵
جا و محل استراحت	/jāga pāga/ جاگَ پاگَ	۱۶
دعوا و کشمکش	/jar o jür/ جَر و جُور	۱۷
گله و شکایت	/gella o gelila/ گِلَّ و گِلِیلَ	۱۸
انگولک کردن	/sok o pok/ سُک و پُک	۱۹
قوی و سرحال	/teng o reng/ تِنگ و رِنگ	۲۰
درب و داغون	/le: o levarda/ لَ و لُورَدَ	۲۱
خرت و پرت	/gand o gelila/ گَنَد و گِلِیلَ	۲۲
بی‌خانمان، سرگردان	/pāya vāya/ آيَ وَايَ	۲۳
متحیر و مبهوت	/pāj o vāj/ آج و وَاچ	۲۴
بیرون ریختن خلط دهان	/pex o pex/ اِخ و پِخ	۲۵
هرازگاهی، کم و بیش	/tak o tük/ تَک و تُک	۲۶
پر و بال	/fal o füt/ فَل و فُوت	۲۷
تخریب	/kand o kü/ کَنَد و کُو	۲۸
طعنه‌زدن - سخن نیش‌دار	/lok o pok/ لُک و پُک	۲۹
کج و معوج	/kaj o kawla/ کَج و کَوَل	۳۰
پلشت و کثیف	/gand e gana/ گَنَد گَن	۳۱
کوه و کمبار	/kü o kambāl/ کُو و کَمبَال	۳۲
جفتک زدن	/leng o levat/ لِنگ و لَغت	۳۳
راه و روش	/bam o berā/ بَم و بَرَا	۳۴
سنگ و سنگریزه	/sang o soqāt/ سَنگ و سَقَات	۳۵
چاق و چله	/gap o got/ گَپ و گُت	۳۶
رنگ پریده	/zard o zāl/ زَرَد و زَال	۳۷
آذوقه و غذای شب	/šum o šema/ شُوم و شِم	۳۸

۴-۲-۲. دوگان‌سازی ناقص پیشوندی: در این نوع فرایند دوگان‌سازی، سازه

نسخه‌برداری شده به صورت ناقص پیش از پایه قرار می‌گیرد. گاهی بین پایه و سازه نسخه‌برداری شده، تکواژ میانی /o/ قرار می‌گیرد. این نوع فرایند نیز با تغییر همخوان یا واکه و یا با تغییر همخوان و واکه در سازه نسخه‌برداری شده همراه است؛ مثلاً در /tetak petak/ به معنی چیز کم و بی‌مقدار، همخوان آغازین در سازه نسخه‌برداری شده تغییر کرده است:

17. Tetak petak → tetak + petak → C₁V.CVC + C₂V.CVC

در مثال (۱۷) پایه در قالب CVCVC نسخه‌برداری می‌شود با این تفاوت که در این نوع دوگان‌سازی، سازه نسخه‌برداری شده قبل از پایه قرار می‌گیرد. سپس ارتباط یک به یک بین لایه زنجیره‌ای و لایه اسکلتی ایجاد می‌شود. به جز همخوان /p/ که بدون ارتباط با لایه اسکلتی باقی می‌ماند، همخوان /t/ به جایگاه اول همخوان در لایه اسکلتی متصل می‌شود. در نتیجه همخوان /p/ از سازه نسخه‌برداری شده حذف می‌شود. فرایند دوگان‌سازی این مثال در (۱۸) نشان داده شده است.

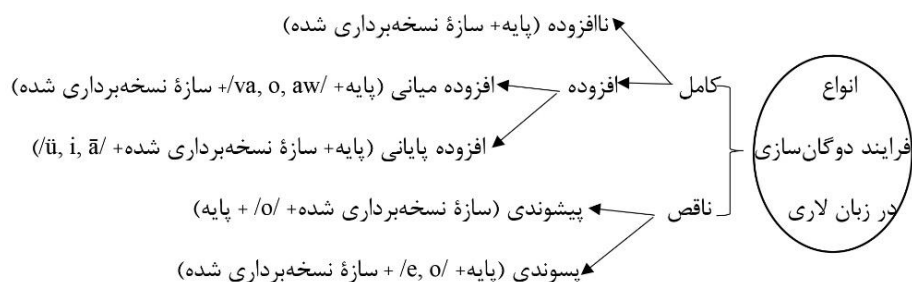

جدول (۵) مثال‌هایی از دوگان‌سازی ناقص پیشوندی در لاری

معنی فارسی دوگان‌سازی‌ها	دوگان‌سازی در لاری	
زبر و حل نشده (در مورد حلوا بکار می‌رود)	/torok morok/ تَرُک مُرُک	۱
گره (در مورد پارچه و نج)	/kork o morok/ کُرُک و مُرُک	۲
کم، بی‌مقدار	/tetak petak/ تَتَک پَتَک	۳
ژولیده و نامرتب	/bala büit/ بَل بُوور	۴

۵. نتیجه‌گیری

در این پژوهش انواع دوگان‌سازی در زبان لاری ارائه و دسته‌بندی شد و براساس رویکرد واجی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که دوگان‌سازی در لاری شامل دوگان‌سازی کامل و ناقص است و هر کدام شامل زیربخش‌هایی است:

در دوگان‌سازی کامل نوافزوده، پایه به طور کامل نسخه‌برداری می‌شود و هیچ تکواژ دستوری میان پایه و سازه نسخه‌برداری شده و یا در انتهای ساخت سازه نسخه‌برداری شده وجود ندارد. در فرآیند دوگان‌سازی کامل افزوده، علاوه بر سازه نسخه‌برداری شده از پایه، تکواژ دستوری (آزاد یا وابسته) نیز در این ساخت حضور دارد. در دوگان‌سازی افزوده میانی، این تکواژ دستوری در لاری شامل /va/، /o/ و /aw/ است که بین پایه و سازه نسخه‌برداری شده قرار می‌گیرد و در دوگان‌سازی افزوده پایانی، این تکواژها شامل /i/ و /i/ و /ā/ می‌باشند که در انتهای سازه نسخه‌برداری شده می‌آیند.

بر اساس رویکرد واجی، دوگان‌سازی کامل از نوع دوگان‌سازی‌های ساده است و چالش نظری زیادی را نمی‌طلبد. این بدان دلیل است که این نوع دوگان‌سازی با نسخه‌برداری کامل پایه همراه است. در این نوع دوگان‌سازی پس از نسخه‌برداری کامل پایه، بین واکه و همخوان در لایه زنجیره‌ای و جایگاه واکه-همخوان در لایه اسکلتی از طریق خطوط ارتباطی ارتباطی یک به یک ایجاد می‌شود. در دوگان‌سازی افزوده میانی، سازه نسخه‌برداری شده به تکواژ میانی از پیش مرتبط شده به پایه متصل می‌شود؛ اما در دوگان‌سازی افزوده پایانی، تکواژ پایانی بعد از فرایند نسخه‌برداری کامل پایه، به سازه نسخه‌برداری شده افزوده می‌شود.

پایه ساخت دوگان‌سازی کامل در لاری، مقوله‌های واژگانی اسم، صفت، قید و نام‌آوا هستند. در برخی موارد معنا و مقوله واژه حاصل از این فرایند متفاوت از معنا و مقوله پایه است و حتی در مواردی معنای واژه حاصل، ربطی به معنای پایه ندارد و معنایی کاملاً جدید ایجاد شده است.

در دوگان‌سازی ناقص در لاری، پایه معنی‌دار است؛ اما سازه نسخه‌برداری شده در سمت راست یا چپ پایه ممکن است مفهوم خاصی نداشته باشد. این نوع دوگان‌سازی به اتباع مهمل معروف است. در این نوع فرآیند تنها بخشی از پایه نسخه‌برداری می‌شود و با تغییر همخوان یا واکه و یا با تغییر همخوان و واکه در سازه نسخه‌برداری شده همراه است. ممکن است سازه نسخه‌برداری شده قبل از پایه و یا بعد از آن قرار گیرد و بر اساس جایگاه سازه نسخه‌برداری شده دو نوع دوگان‌سازی ناقص (پسوندی و پیشوندی) وجود دارد. در دوگان‌سازی ناقص پسوندی، سازه نسخه‌برداری شده به صورت ناقص پس از پایه قرار می‌گیرد و در برخی موارد بین پایه و سازه نسخه‌برداری شده نیز تکواژ میانی /o/ یا /e/ قرار می‌گیرد. اما در دوگان‌سازی ناقص پیشوندی سازه نسخه‌برداری شده به صورت ناقص پیش از پایه می‌آید و گاهی بین پایه و سازه نسخه‌برداری شده، تکواژ میانی /o/ قرار می‌گیرد.

بر اساس رویکرد واجی ابتدا پایه در قالب اسکلتی نسخه‌برداری می‌شود. سپس بین واکه و همخوان در لایه زنجیره‌ای و جایگاه همخوان-واکه در لایه اسکلتی از طریق خطوط ارتباطی ارتباط یک به یک ایجاد می‌شود. از آنجایی که در فرآیند دوگان‌سازی ناقص تنها بخشی از پایه نسخه‌برداری می‌شود، این نوع فرآیند با تغییر همخوان یا واکه و یا با تغییر هر دو در سازه نسخه‌برداری شده همراه است. به همین دلیل برخی از همخوان‌ها یا واکه‌های نسخه‌برداری شده از پایه در لایه زنجیره‌ای با جایگاه همخوان-واکه غیرمرتبط باقی می‌مانند که براساس قاعده اصول نگاشتی برسلو و مک‌کارتی (۱۹۸۳) حذف می‌شوند.

نتایج این پژوهش نشان داد که انواع دوگان‌سازی در لاری وجود دارند و براساس رویکرد نسخه‌برداری واجی قابل توجیه هستند.

فهرست منابع

- انوری، حسن. و احمدی گیوی، حسن. (۱۳۷۰). دستور زبان فارسی، تهران: فاطمی.
 ثامنی، شهناز. (۱۳۸۸). بررسی ساختار و معنای صورتهای دوگان‌ساخته در گویش‌های سواحل جنوبی دریای خزر. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. همدان: دانشگاه بوعلی سینا.

خنجی، لطفعلی. (۱۳۸۸). نگارش توصیفی بر زبان لارستانی و گویش خنجی. شیراز: انتشارات ایلاف.

دبیرمقدم، محمد. و ملکی، سیما. (۱۳۹۵). تحلیل صوری و معنایی فرآیند تکرار کامل در زبان فارسی. *زبان‌شناسی و گویش‌های خراسان*، (۱۴)، صص. ۱-۲۳.

ذاکری، مصطفی. (۱۳۸۱). *اتباع و مهملات در زبان فارسی*. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
 راسخ‌مهند، محمد. (۱۳۸۸). بررسی معنایی تکرار در زبان فارسی. *زبان‌شناسی*، (۲۳)، صص. ۶۵-۷۴.

راسخ‌مهند، محمد. و محمدی‌راد، مسعود. (۱۳۹۲). بررسی صوری و معنایی تکرار در گویش کردی سورانی. *زبان‌ها و گویش‌های ایرانی*، (۳)، صص. ۱۳۳-۱۴۶.

رحیمیان، جلال. (۱۳۸۹). *ساخت زبان فارسی*. شیراز: انتشارات دانشگاه شیراز.
 رضی‌نژاد، سیدمحمد. و الله‌یاری، فریده. (۱۳۹۵). بررسی فرآیند تکرار در زبان کردی در چارچوب نظریه بهینگی. *پژوهش‌های زبانی*، (۲)، صص. ۵۹-۷۵.

زاهدی، محمدصدیق. (۱۳۸۶). مضاعف‌سازی در گویش اورامی. *زبان‌شناسی*، (۱)، صص. ۹۳-۹۸.
 سلامی، عبدالنبی. (۱۳۸۳). *گنجینه گویش‌شناسی فارسی*. تهران: فرهنگستان زبان و ادب فارسی.
 شقاقی، ویدا. (۱۳۶۷). *فرایند دوگان‌سازی*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تهران.

شقاقی، ویدا. (۱۳۷۹). فرایند تکرار در زبان فارسی. *مجموعه مقالات چهارمین کنفرانس زبان‌شناسی نظری و کاربردی*، ج. ۱، صص. ۵۱۹-۵۳۳.

شقاقی، ویدا. (۱۳۸۶). *مبانی صرف*، تهران: سمت.
 شیخ‌سنگ‌تجن، شهین. (۱۳۹۶). تکرار در گویش تالشی. *زبان فارسی و گویش‌های ایرانی*، (۲)، صص. ۱۱۵-۱۳۸.

طباطبائی، علاء‌الدین. (۱۳۸۴). *دانشنامه زبان و ادب فارسی*، صص. ۲۰۳-۲۰۵.
 فیاضی، مریم‌سادات. (۱۳۹۲). تکرار در گویش گیلکی. *پژوهش‌های زبان‌شناسی تطبیقی*، (۶)، صص. ۱۳۵-۱۵۹.

کاتامبا، فرانسیس. و استونهام، جان. (۱۳۸۸). *واژشناسی*. ترجمه جلال رحیمیان. شیراز: انتشارات دانشگاه شیراز.

- کریمی قهی، منصوره. (۱۳۹۷). اتباع در زبان و ادب فارسی. فصلنامه زبان و ادبیات فارسی. (۸۵)، صص. ۱۱۵-۱۳۴.
- کلباسی، ایران. (۱۳۷۱). ساخت اشتقاقی واژه در فارسی امروز. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- مشیری، مهشید. (۱۳۷۹). فرهنگ اتباع. تهران: آگاهان ایده.
- نوبهار، مهرانگیز. (۱۳۷۲). دستور کاربردی زبان فارسی. تهران: رهنما.
- وثوقی، محمدباقر. (۱۳۸۰). لارستان. تهران: انتشارات تحقیقات فرهنگی.
- Broselow, E. and McCarthy, J. (1983). A Theory of Internal Reduplication. *The Linguistic Review*, (3), pp. 25-88.
- Haspelmath, M. (2002). *Understanding Morphology*. London: Arnold.
- Inkelas, S. & Zoll, C. (2005). *Reduplication: Doubling in Morphology*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Katamba, F. and Stonham, J. (2006). *Morphology*. Palgrave Macmillan Publisher.
- Kauffman, C. (2015). *Reduplication Reflects Uniqueness and Innovation in Language, Thought and Culture*. York Collage of Pennsylvania.
- Marantz, A. (1982). Re Reduplication. *LI*, (13), pp. 483-545.
- McCarthy, J. (1979). *Formal Problem in Semitics Phonology and Morphology*. Doctoral dissertation. MIT (distributed by IULC; republished Garland: New York. 1982b)
- McCarthy, J. (1981). A Prosodic Theory of Nonconcatenative Morphology. *LI*, (12), pp. 373-418.
- Moravcsik, E. (1978). Reduplicative Constructions. *Universals of Human Language*, (3): *Word Structure*, ed. J. H. Greenberg, Stanford, pp. 297-334.
- Sapir, E. (1921). *Language*. New York: Harcourt, Brace & world.
- Spencer, A. (1991). *Morphological Theory: an Introduction to Word Structure in Generative Grammar*. Oxford: Blackwell.

Reduplication in the Lari Language

Leila Dianat

Abstract

Reduplication is the subject of many language studies in different languages. Reduplication is a word-formation process in which all or part of a word is repeated to indicate such concepts as distribution, plurality, repetition, customary activity, increase in size, added intensity, and continuance. This paper is aimed at classifying and analyzing types of reduplication in the Lari language based on a phonological approach. Lari is a subset of southwestern Iranian languages and UNESCO identified this language as one of the endangered languages in its Atlas of endangered languages. 114 corpus of this study has been collected from a native speaker of this language and the author's intuition as a native speaker as well. By carrying out this study in a descriptive-analytic framework, the results of this study show that there are total and partial reduplications in Lari that can be justified based on a phonological approach.

Keywords: Total Reduplication, Partial Reduplication, Lari Language, Phonological Approach